

WROCLAWSKÉ KRYSY

WYKŁADATELSTWO
GOLDEN DOG
2024

CHAOS

ROBERT J. SZMIDT

SZCZURY WROCŁAWIA: CHAOS

Copyright © Robert J. Szmidt, 2015

Published by Agreement with Author

Czech Edition © 2024 Martin Štefko – Golden Dog

Translation © 2024 Honza Vojtíšek

Cover Art © 2024 Robert Rajszcak

Graphic Design © 2024 Michal Březina

First Edition

ISBN 978-80-53027-08-3

*Tuto knihu věnuji mému kmotrovi,
doktoru Bogumiłu Arendzikowskému (1928–2004),
lékaři, který roku 1963 diagnostikoval neštovice.*

VYSVĚTLIVKY ZKRATEK A POJMŮ

BRDM (Bronirovannaja Rozvědyvatelno-Dozornaja Mašina)
– sovětský obrněný transportér z 50. let 20 století

Festung Breslau – V březnu 1944 Hitler přikázal, aby se z města Breslau (a dále Vitebska, Gdaňsku, Frankfurtu nad Odrou, Poznaně či dalších měst) vybudovala pevnost (Festung), opevněné místo, které se mělo stát základnou pro další německý protiútok.

KBW (Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrzznego) – Sbor vnitřní bezpečnosti

KC (Komitet Centralny) – Ústřední výbor

Kindziuk (kindziukas nebo skilandis) – litevská uzenina (salám), oblíbená ve východním Polsku

KM (Komitet Miejski) – Městský výbor

KW (Komitet Wykonawczy) – Výkonný výbor

LWP (Ludowe Wojsko Polskie) – Polské lidové vojsko. Propagandistický, nikdy formálně nepotvrzený název armády podřízené komunistické straně, používaný v období PLR i ve vztahu k prvním vojenským jednotkám vytvářeným samostatně Sovětským svazem při Rudé armádě od roku 1943.

Medůza (Meduza) – sulc z vepřových nožek, tradiční pochutina k alkoholu

MO (Milicja Obywatelska) – Veřejná bezpečnost

MON (Ministerstwo Obrony Narodowej) – Ministerstvo národní obrany

MSW (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych) – Ministerstvo vnitřních věcí

NOMO (Nieetatowe Oddziały Milicji Obywatelskiej) – pomocné formace ZOMO formované výlučně z funkcionářů jednotek Veřejné bezpečnosti

PSP (Państwowa Straż Pożarna) – Státní požární stráž

PZU (Powszechny Zakład Ubezpieczeń) – Všeobecná pojišťovna

PZPR (Polska Zjednoczona Partia Robotnicza) – Polská sjednocená dělnická strana (komunistická strana)

SB (Służba Bezpieczeństwa) – Bezpečnostní služba (obdoba naší StB)

Tisícletka (Tysiąclatka) – tzv. Škola tisíciletí, postavená v půlce 60. let během osvětové akce Tisíc škol na Tisíciletí, v rámci jubilea Tisíciletí polského státu (1966)

WRN (Wojewódzka Rada Narodowa) – Krajská národní rada

WSW (Wojskowa Służba Wewnętrzna) – Vojenská kontršpionážní služba

ZOMO (Zmotoryzowane Odwody Milicji Obywatelskiej) – oddíly lidových milicí

Znovuzískaná území (Ziemie Odzyskane) – Označení pro východní území Německé říše a Svobodné město Gdaňsk, které po druhé světové válce připadly Polsku. Výraz pochází z dob Polské lidové republiky, jejíž vláda vytvořila Ministerstvo pro Znovuzískaná území určené výhradně pro tyto záležitosti.

1

*pátek, 9. srpna 1963, 19:50
Izolace v Kielcowské ulici 43a*

„To jsou ale jatka,“ zasténal první strážník a hřbetem ruky si otřel zpocené čelo.

„Masakr,“ podpořil ho druhý uniformovaný muž, chvějící se znechucením. „Jen se koukněte na to zatracené peklo. Sežerou ji zaživa...“

Seržant Patryk Mielech podřízené nevnímal. Opřený zády o zeď Leteckého výzkumného ústavu zabíhal v myšlenkách do blízké budoucnosti. Ještě dva dny a jeho život se dost zkomplikuje. Uvědomoval si to od samotného začátku, ale teprve teď mu začínalo docházet, že už za čtyřicet hodin se bude muset změřit s následky rozhodnutí, které přijal před několika týdny. Necelé dva dny – tolik zbývalo do konce karantény další skupiny osob. Bude mezi nimi i Agnieszka. Vráť se k bývalému životu, ale on zůstane tady – kdo ví, jak dlouho ještě – aby chránil obyvatele Wrocławu před smrtelným virem.

„Seržante?“

Ze zamyšlení ho vytrhlo až zatřesení ramenem. „Co je?“ zamručel vztekle a pohlédl na oba podřízené.

Karol Kłos, Pomořan až někam k pradědečkovi, vycenil zpod huňatého kníru zuby a hlavou kývl k housence, která právě mizela mezi stébly trávy u silnice. Na palec dlouzí rudí mravenci ji dopadli u procházejícími pašeráky rozšlapané polní kytky. Stačilo jen několik vteřin, aby chininem opancéřovaní vrazi obsadili barevnou larvu, znemožnili jí

útěk a pak tenké tělo rozčtvrtili před odnesením do neda-
lékého mraveniště, čemuž dva vojáci přihlíželi s neklamným
zaujetím.

„Prostě život,“ zamumlal Mielech podivující se nad jejich
nezdravou fascinací. „Silnější požívá slabšího.“

„V jednotě je síla, soudruhu seržante,“ dodal okamžitě
druhý z policistů, Filip Kuriel.

Tenhle chlápek, na rozdíl od postaršího bývalého strážce
majáku z Jastarni, vstoupil do sboru přímo z armády a za
každou cenu se snažil u svých nadřízených bodovat, i když se
mu to dařilo jen zřídka. Tentokrát chybělo jen málo, aby od
seržanta dostal plusové body. Naneštěstí byl dnes Mielech
nějak nakvašený, čehož si všichni podřízení všimli ihned po
nástupu do služby, žádný z nich si však nedokázal ani domy-
slet, co tuto u něj překvapující melancholii způsobuje.

„Tak už dost zábavy,“ vystoupil Patryk z ochlazujícího
stínu, nasadil si čepici a vydal se podél betonové zdi ověn-
čené ostnatým drátem. Pomalu kráčel ke Kiełcowské ulici
a bráně centra nacházející se několik desítek metrů za ohy-
bem plotu.

Kłos se k němu po několika krocích přidal. Kurpiel hla-
sitě zasténal, když z trávy zvedal dvě až po okraj naplněné
nylonové síťovky. Plné lahve zacinkaly. Toho dne hlídkám
rozestavěným podél zdi přálo štěstí. Uniformovaní chytili tři
vykutálené chlapíky, kteří se pokoušeli do izolace propašovat
alkohol. Sedmnáct půllitrovek a šest čtvrtlitrovek – o tolik se
rozšíří již nemalá záloha v zadní místnosti vrátnice. Za před-
pokladu, že služba při registraci úlovku něco „nepoplete“,
což se občas stávalo.

Mielech hodil pohledem na dva strážníky za sebou. Maják
a Mladej, jak jim přezdívali, se na stanoviště dostali za trest.
Stejně jako ostatních čtrnáct „dobrovolníků“ střežících na
Psím poli lidi držené v karanténě. Stejně jako on sám...
Seržant shlédł na své ruce. Pořád se lehce chvěly, i když bylo
třeba pozorného oka, aby si toho někdo všiml. Abstinence
se dařila, ale... Charakteristické cinkání plných lahví zpoza
jeho zad způsobovalo, že si automaticky přejížděl jazykem po

rtech. *Mysli na něco jiného, na ni, ne na vodku*, vyčítal si v duchu, když zabočil k vrátnici, která se proměnila v dočasné kontrolní stanoviště.

Než stihli překonat poslední kus cesty, dohonil je krátký konvoj. Třetí toho dne. Vysloužilá stará Warszawa M20 minula sjezd k LVÚ a zastavila se uprostřed ulice, čímž blokovala oba jízdní pruhy. Za ní jedoucí „okurka“ však okamžitě nezahnula, jak měla, jen zabrzdila přímo před dokořán rozevřenou bránou. O chvíli později Patryk zaslechl hlasité skřípání převodovky a dodávka začala couvat, čímž přinutila řidiče Nysy na konci kolony k zoufalému úhybnému manévru. *Kdyby nebylo té chvíle oddechu a nešťastné housenky...* pomyslel si seržant, když viděl, že se otlučená pět set jednička rychle stáčí na stranu, kde on a jeho lidé mohli zrovna právě stát.

Kłos pohlédl na hodinky a pronesl: „Osm...“

Osm, všechno je jasné. Mielech pokývl hlavou. Dodávka nemohla vjet na pozemek izolace, dokud sanitáři nevydezinfikují sanitku, která právě v tuhle hodinu odvážela do nemocnice Ministerstva vnitřních věcí vzorky krve a čert ví, co všechno ještě.

Když míjeli koleje vyryté koly Nysy, zpoza kukaně vrátnice se vyloupl šedý osobní automobil. Bez klaksonu na zadní části blatníku, bez majáku uprostřed střechy. Kdyby nebylo symbolu červeného kříže na dveřích, klidně by mohlo jít o obyčejné civilní auto. Jeden z duchů – jak byli nazýváni sanitáři v bílém – mávl na řidiče Jelcze rukou; zbytek zuřivě pohyboval páčkami postřikovačů na zádech a chystal se k dezinfekci kolosu.

Mielech se zastavil před otevřenými dveřmi vrátnice. „Jdu na obchůzku,“ informoval své podřízené. „Vy ukažte strážníkovi zabavené lahve. Jen aby mi žádná nechyběla!“

„Na nás se můžete spolehnout jako na smrt,“ urazil se Kłos.

Zpocený Mladej jen přikývl.

„Což o to, to se spoléhám, ale i tak hned po návratu zkontroluju zápis,“ oznámil jim, než zmizeli v jednopatrové budově.

Pohybem rukou zastavil ducha před zamčením brány za oblym Jelczem a pak, zatímco si mnul nos, proběhl kolem rohoží nasáklých dezinfekčními prostředky. Na rozdíl od

sanitářů neměl na tváři masku, která by ho alespoň částečně chránila před štiplavým zápachem. A jeho kapesník... byl by raději, kdyby zůstal v kapse. Myšlenky o tom, že by se úst dotkla látka nasáklá mastným potem, se mu zdála ještě nechutnější než ten smrad.

Izolace umístěná v průmyslové strojírenské škole, ležící na okraji města, praskala ve švech. Seržant hledící na dezorientované lidi vystupující z autobusu před devítkou – posledním z dlouhých, dvoupatrových, nedávno zrekonstruovaných pavilonů – si vzpomněl na plány otevřít dvě další karanténní centra. Jedno se mělo nacházet v tuto roční dobu nevyužívaném internátu komplexu školy vnitrozemské plavby, druhý v hotelu vedle olympijského stadionu. Píseň budoucnosti. Mezitím se v centru, svěřeném do jeho péče, přestalo dostávat místa. Bude-li izolovaných nadále tímhle tempem přibývat, sanitáři budou nuceni nahustit pacienty, a ti se znovu začnou bouřit. Jen co byla zpřísněna bezpečnost poté, co se několik delikventů toužících po vystřízlivění rozhodlo vyrazit do světa, aby uhasili žízeň sužující jejich duše a hrdla. Díky tomu měl teď Mielech pod sebou až šestnáct uniformovaných a ohrazení kolem LVÚ bylo zesíleno spirálami ostnatého drátu, zvláštní pozornost věnovali úseku od ulice, kde nebyly žádné betonové desky, ale pouze mřížové panely. Šéf izolace, doktor Hora, také souhlasil – i když již méně nadšeně – s postavením dalšího pásu hustě propletených zátarasů, ležícího několik metrů za ohrazením, rovnoběžně s Kielcowskou. Zemské velitelství si toto zabezpečení vyžádalo na popud Mielecha toužícího ztížit pašerákům alkoholu přístup k pavilonům, v nichž drželi izolované.

Naštěstí čím dál víc osob končí třítydenní karanténu, pomyslel si seržant vzdalující se od brány páchnoucí chemikáliemi. Pacienty, kteří nevykazovali symptomy choroby, začali zapisovat nejprve ojedinele, pak po celých skupinách tak, jak sem byli přiváženi. Rozhodná většina lidí držených v izolaci zůstávala zdravá. Patryk neznal přesné statistiky, ale věděl, že obyvatelé tohoto příbytku, kteří skončili v nemocnicích kvůli neštovicím, by se dali spočítat na prstech jedné ruky. Alespoň to tvrdila Agnieszka, on jí ale věřil.

S myšlenkami na dívku minul před budovou školy roze-
stavené vysloužilé bojové iljušiny, pak zahrnul do uličky mezi
dvoupatrovými budovami – každý pavilon internátu byl od
ostatních oddělen zábranou z ostnatého drátu nebo plotem
sbitým z prken – a zastavil se vedle fontány, aby si alespoň
na chvilku užil vlhkou mlhu, kterou vypouštěla. Od druhého
bloku – nejveselejšího baráku v táboře – jako obvykle doléhal
zpěv doprovázený brnkáním kytary.

*Na Psím poli je veselo,
děti se motají okolo.
Všude je radost a zpěv,
čas nikomu neubíhá.
A tak to jde den za dnem,
karanténa, karanténa.
Příjemně a vesele tam plyne čas
za ostnatými dráty.
Do karantény na Psí pole alespoň jednou zajdi zas,
neboť tam jsme stále blízko nebe,
kde šumí kukuřičná pole a stromky.
A co více potřebuješ, abys obšťastnil sebe,
když je dost chleba a kávy hrnky...*

Takto zněla neoficiální hymna tohoto místa, i když navzdory
refrénu čerstvý chléb a zrnková káva nebyly vším, co by ser-
žant potřeboval. Ech, vůbec ne vším...

Mielech protáhl okamžik odpočinku nejen proto, že se tou-
žil ochladit po dlouhém parném dni. I když mu záleželo na
uskutečnění rozhovoru, zároveň se bál výsledku. Proto pod-
vědomě dělal vše, aby chvíli pravdy oddálil.

Agnieszku poznal druhý den poté, co se dostala do izolace.
Byla prvním kontaktem. Děkala sestru a během domácí kon-
troly si všimla, že manžel pacientky, které píchala injekci, je
malátný a zpocený jako myš, a aby toho nebylo málo, škrábal
si černé skvrny na žilnatých předloktích. V panice okamžitě
odběhla do nejbližší telefonní budky, ta se, k jejímu štěstí,
nacházela jen o blok dál, odkud přes centrálu zavolala tým

konzultantů. Na jejich příchod čekala skoro půl hodiny, navzdory pekelnému vedru však ani na okamžik neopustila těsné akvárium. Nakonec se na prázdné ulici objevila ta na celém světě nejnormálnější Warszawa. O jejích pasažérech se však nedalo říct to samé. Všichni na sobě měli plátěné bílé zástěry, silné čepice, gumové brýle a chirurgické roušky zakrývající nos a ústa, které byly navíc pokryté pruhy tlusté látky. V těch oblecích vypadali jako bytosti z jiného světa.

Konzultanti během několika okamžiků potvrdili podezření vyděšené sestřičky, ona sama se dostala na Psí pole společně se všemi sousedy i známými nemocného důchodce. Karanténě totiž podléhal každý, kdo mohl mít s nakaženým třeba jen letmý kontakt. Pouze takto bylo možné předejít dalšímu šíření smrtících černých neštovic. Na druhou stranu, masová karanténa ulehčovala pacientům život: protože s nimi byli svázeni i příbuzní, sousedé, dokonce i známí, většina se necítila v izolaci osamocena.

Agnieszka patřila k málu výjimek z tohoto pravidla; celá její rodina žila v Opoli, kam se měla v plánu vrátit hned po uplynutí profesní praxe – čti: jen co skončí karanténa.

To byl skutečný důvod seržantova kyselého obličejce. Mielech si mohl být jistý, že statná blondýnka s podmanivým úsměvem zmizí z jeho života, sotva se objeví za bránou izolace. Pobyt v tomto místě, celé hodiny čekání na symptomy choroby, panický strach při sebemenším svědění... to všechno pro ni muselo být traumatickým zážitkem i přesto, že Patryk dělal, co mohl, aby jí zpříjemnil ty výjimečné chvílky, kdy se setkali u provizorního plotu z prken a ostnatého drátu. Kdo by se však chtěl vracet do takové noční můry? I když alespoň v myšlenkách? Naneštěstí odstřižení se od nepříjemných vzpomínek vyústí v to, že Agnieszka zapomene na skromného poddůstojníka veřejné bezpečnosti, s nímž si tak hezky povídala.

Patryk si uvědomoval, že ve městě musela Agnieszka nápadníky odhánět. Žádný z nich ji tady nenavštívil, bylo jim to ale možné vyčítat? O izolacích po Wrocławu kolovalo tolik drbů a legend, že je lidé míjeli širokým obloukem a tiše se modlili,

aby je poradci nenaložili do nákladáku nebo autobusu a neposlali je s doprovodem do třítydenní karantény.

Výskání dětí hrajících si vedle pavilonu vytrhlo Mielecha ze zamyšlení. Vykročil, věděl, že jestli chce o tuhle známost zabojet, musí učinit rozhodný krok. A k tomu mu zbývaly už jen dva večery.

Agnieszka na něj čekala u mladé břízky v rohu plotu vedle pětky. Stála tam nedbale opřená o štíhlý kmen. Už z dálky si všiml její naškrobené zástěry – na jeho naléhání se přihlásila u doktora Hory a nabídla pomoc sestřičkám ve službě v jejím bloku. Zaměstnalo ji to a nemusela se věnovat myšlenkám.

„Dobry večer,“ zamumlal přes sevřené hrdlo. Zastavil se na druhé straně plotu z ostnatého drátu.

Sestra Krokowicz neodpověděla hned. Cigareta v jejích ústech se rozzářila. Teprve když oranžový bod klesl do výšky stehén a zpoza drobných lístků se vyvalil oblak šedivého dýmu, dívka veselým hlasem řekla: „Dobry večer, seržante!“

Patryk si už dříve všiml, že je Agnieszka každým dnem veselejší, což moc nepřálo jeho plánům.

„Něco se stalo?“ zeptala se znepokojena jeho náhlým mlčením, možná kyselým obličejem.

„Ne. Nestalo. To jen to parno zanechává stopy.“ Sňal čepici, aby si rukávem otřel čelo.

„Blíží se bouřka,“ potěšila ho. „Necítíte, jak vzduch elektrizuje?“

Opravdu, protože na západě se zatáhlo. Vlna olověných mraků každou chvilku pohltí k horizontu klesající slunce.

Agnieszka přistoupila blíž k oplocení. Teď na ni viděl jasněji. Světlý pramen vlasů jí vypadal zpod čepice, zakrýval takřka celé čelo. Modré oči zářily hravě a ještě veseleji než včera. I úsměv byl širší.

„Za chvíli se ochladí a budete toužit jen po tom, abyste se nějak zahřál,“ vyhrkla lehce koketně.

Patryk se přistihl, že si znovu nevědomky olizuje popraskané rty. I když mu na udržení této známosti záleželo hodně, byl si vědom, že mu nadřízení nedopřejí ani jeden jediný den volna a nedovolí mu vytrhnout se z téhle díry, dokud nebude

nákaza potlačena. Boj s neštovicemi mohl trvat ještě několik měsíců, za tu dobu se Agnieszka zabydlí v jiném městě, obklopena mnoha lidmi... mnoha muži, kterým se bude moct vyplakat na rameni, vyprávět o svém strachu a tom krutém místě odosobnění.

Zahákl palce obou rukou za pásek, cítil, že se mu znovu začínají trást. Nejen kvůli nervům. Stres v něm probouzel touhu sáhnout po něčem silnějším. *Je víc než jisté, že po setmění se – jako každý den – kolem izolace vyrojí další vlna pašeráků. Jestli zůstanu sám v baráku plném vodky nebo, co je horší, jestli se zlomím při kontrole kořisti...* Pot na jeho čele zhoustl i přesto, že se čím dál víc ochlazovalo.

„Já...“ vyhrkl. Jako obvykle nevěděl, jak začít.

„Ano?“ Agnieszka se přisunula ještě blíž k ostnatému drátu, který je odděloval.

Než Patryk stihl znovu otevřít ústa, kdesi nad nimi se rozlehl zvuk rozbíjeného okna. Jen o chvílku později oba instinktivně stahovali hlavy mezi ramena, když zaslechli tupou ránu.

Pacienti polehávající před sousedními bloky se překvapeně ohlédlí směrem k pětce. Aniž by si jich Mielech všimal, ustoupil doprostřed uličky a zaklonil hlavu. Levé křídlo okna v patře viselo na jediném pantu a lenivě se chvělo. Na hrotech rozbitého okna zahlédl lesknoucí se tmavé skvrny. Agnieszka se otočila a odběhla k postavě ležící v trávě u zdi.

Poklekla u těla oděného do bílé haleny, která již rychle prosakovala krví. Vzala ji za drobnou dlaň, aby nahmatala pulz, pak přiložila prsty ke krku a až poté natočila ležící za rameno, aby jí pohlédla do tváře.

„Bože můj...“ zašeptala, když poznala kolegyni, která měla ten den službu. „To je Ina.“ Vyskočila na nohy a zavolala na přihlížející: „Ať někdo zavolá doktora Skornowicze! Rychle!“

Patryk sledoval obě okna v patře. Něco se tam dělo. Slyšel tlumené výkřiky, viděl stíny rychle se míhající po stropě. Sáhl do pouzdra na opasku. *Ti parchanti, co vyhodili sestřičku z okna, budou hořce litovat, že raději nechcípili na spalničky!* Než však stihl tasit zbraň, další okno se rozprsklo na drobné

střepey a dolů letělo ne jedno, ale dvě těla propletená ve smrtícím objetí. Zápasníci dopadli s dutou ránou na travu těsně za zády ztuhlé Agnieszky a tam znehybněli. V tu chvíli Mielech zahlédl ještě něco... Něco, čemu nedokázal uvěřit.

Sestra Młocicka, která vypadla z okna jako první, se pomalu zvedala ze země. Podivně ztuhle a ztěžka jako omámená. To ho však nepřekvapilo. V životě přihlížel dostatečnému počtu tragédií, aby věděl, že člověk v šoku dokáže stát dokonce na polámaných nohou. Stejně jako teď sestřička. Z pravého lýtky, těsně pod kolenem, jí totiž trčela prasklá šedivá kost.

V šoku byl Patryk z ženiny hlavy. Visela v divném úhlu a při každém pohybu se třásla, jako by ji už nedržela páteř. Seržant ztěžka polkl, nespouštěl zrak z přízraku sunoucího se k zády otočené Agnieszce, která s dlaní přitisknutou k ústům ztuhla jen krok od propletených obětí. Seržant registroval každý obraz, vůni i zvuk, ale nemohl se pohnout, úplně jako by se jeho tělo během okamžiku proměnilo v solný sloup nebo kus betonu. Nedokázal ze sebe vydat ani hlásku, ostatně stejně jako ostatní stojící na trávě před sousedními pavilony.

Sestra Ina se ploužila k Agnieszce naprosto tiše, natahovala zkrvavené ruce, jako by prosila o pomoc. Najednou zakopla a naklonila se. Nejprve dopředu a pak dozadu, zatímco její hlava absolvovala rozmáchlý oblouk a přistála na zádech. Zepředu musela vypadat, jako by byla sřata, i přesto kráčela pořád kupředu.

V tom okamžiku neviditelná pouta opadla. Z mnoha hrdel se najednou vydral divoký křik. Pacienti se dali na panický útek, jedni směrem k provizorním branám, druhí přímo na oplocení, aniž by si všimli, že před sebou mají ostnatý drát.

„Bacha!“ zavřískl Mielech.

Víc říct nestihl.

Dlaně Młocické se sevřely Agnieszce na rameni a krku. Ta sebou škubla, překvapená nečekaným útokem, ale nedokázala se osvobodit z vražedného objetí, obzvláště když se jí něčí prsty právě zaťaly do lýtek. Padla jak široká, tak dlouhá, z plných plic křičela a vmžiku zmizela ne pod jedním, ale hned třemi zdeformovanými těly.

Sestra Ina, jakýsi lékař a někdo třetí, koho seržant od pohledu nepoznával, roztrhli Agnieszce břicho holýma rukama. Spatřil v jejich dlaních hady svíjejících se lesklých šedorůžových střev, cítil odpuzující zápach uvolněných plynů. Patryk stál jako zařezaný, přihlížel noční můře odehrávající se přímo před jeho očima. Kolem něj vládl chaos. Zmatení pacienti se v panice pokoušeli zdolat provizorní oplocení, nedbali na zranění, která při tom utržili. Ve snaze uprchnout po sobě navzájem šlapali. Dělal všechno, jen aby byli co nejdál od těch jatek. Ze všech stran doléhající křik napovídal, že v ostatních blocích se dějí stejně neobyčejné věci. Na trávníku u šestky se pralo několik mužů. Zpoza rohu čtyřky se ozývalo zběsilé vytí.

Mielech tomu všemu přihlížel jako v omámení, svíral v dlaní pistoli a nespouštěl zrak z trojice podle něj mrtvých lidí, kteří trhali na kusy stále se zmítající Agnieszčino tělo. Jeho Agnieszky... Tě, s kterou...

Ze strnulosti ho vytrhlo teprve něčí volání.

„Soudruhu seržante!“ Kłos, kryjící se zkrvaveným topůrkem, měl výraz, jako by spatřil samotnou smrt. „Co se to tu, kurva, děje?“

Patryk se rychle rozhlédl. Většina pacientů se už nacházela na půl cesty k bráně, kterou teď hlídala služba, sedm odpočívajících strážníků a dezinfekční četa, pokud si sanitáři neudělali zaslouženou pauzu. *To není dobré*, napadlo seržanta, když přesunul zrak na trávník u zdi, kde se stále svíjela znetvořená těla. Jedno mrknutí okem a už věděl, co dělat.

„Musíme je zastavit,“ vyhrkl odpověď, aniž by na podřízeného pohlédl. „Za každou cenu.“

Kłos se ošklivě zašklebil. „Jak? Vždyť jich jsou desítky,“ ukázal pažbou na vzdalující se dav.

„Ty ne...“ Zatímco Mielech vyměňoval zásobník služební TT vzor 33, vykročil k narušenému oplocení.

Máják pohledem zkontroloval nejbližší pavilony, pak přiskočil k nadřízenému a chytl ho za rameno. Seržant se otočil se zlostně zkřivenými rty. „Nemám čas na kecy!“ zakřičel. „Musím je zastavit...“

„Čím? Tímhle?“ přerušil ho bez okolků Kłos a ukázal na pistoli. „Tohle nic nezmůže. Věřte mi, zkoušel jsem to.“ Zamával seržantovi před nosem zkrvavenou palicí. „Ti zkurvysyni jsou tvrdší než nalití sibiřští dřevorubci. Kromě toho, i tak nezvládnete postřílet všechny.“ Kývl hlavou směrem k šestce, od níž k nim kráčela skupinka divně se pohybujících mužů. Těch, kteří se ještě před chvílí prali na trávníku. Před pavilonem zůstalo několik zavražděných těl. Jako by toho nebylo málo, zpoza rohu čtyřky se právě vyvalili další šílenci.

Mielech se Majákovi vytrhl, tiše zaklel a pak pohlédl na klubko u zdi. Młocicka znovu stála, chvěla se na nohou. Muž v bílé zástěře právě odtahoval krví ušpiněnou tvář od Agnieszčina břicha, přesněji od vnitřností, které z něj vytékaly. Neměl jedno oko, druhé se drželo jen díky brýlím vraženým hrubou obroučkou do kořene nosu. Jeho tvář Patrykovi připadala povědomá. *To je snad doktor Skornowicz...* stihl si pomyslet, než ucítil, že ho někdo tahá za rameno.

„Pohyb, seržante, pohyb!“ trásl jím Kłos jako snopem. „Ty sráči za chvíli zablokují celou ulici a odstříhnou nám únikovou cestu.“

Mielech zamířil na Młocickou, která u něj stála nejbliž. Čtyřikrát stiskl spoušť, ale ona pořád stála, jen se víc třásla, když kulky procházely jejím hubeným tělem. Maják měl pravdu, boj s těmihle... bestiiemi neměl nejmenší význam.

Muži ze šestky mezitím dorazili k oplocení a vrhli se na něj s takovou lhostejností, jako by vůbec necítili ostnatý drát, který se do nich zapíchoval. Žádný ani nevyjekl, když se na jejich tělech a končetinách objevily hluboké rány. Z opačné strany, od trojky, se po trávníku plazilo několik dalších zkrvavených postav v roztrhaných pyžamech.

Mielech znal tenhle kout izolace. Při čekání na Agnieszku se nejednou procházel podél zdi za ostatními pavilony. Věděl, že v rohu vnitřního hrazení, za patrovým barákem školní laboratoře, leží hromada klád a prken připravených pro případ nutných oprav provizorního oplocení.

„Za mnou!“ vyhrkl a schoval pistoli do pouzdra.

Když o něco později dorazili na místo, Patryk, aniž by se ohlédl po Kłosovi, sebral první prkno v řadě, vrazil jeho konec do drnu a šikmo jej opřel o betonovou zeď. Bylo příliš krátké, nedosáhlo k vrcholu, ale kdyby se od něj odrazil, mohl by přeskočit dráty. Obzvláště kdyby je zakryl... třeba bundou uniformy. Oběma rukama uchopil nehoblované hrany a pokusil se po prkně vyšplhat. Nešlo to tak snadno, jak čekal.

„Ježíši!“ vykřikl Maják, když seržant s klením seskočil na zem. „Tohle nedám, ani za boha.“

Patryk pohlédl přes rameno, aby zjistil, kolik mají času. První šilenci se právě vyhrnuli zpoza budovy. Nebyli moc rychlí, ale šli pořád kupředu, ani na okamžik nezpomalili. *Máme ještě minutu, možná dvě*, pomyslel si a pak vážným pohledem změřil hromadu prken. Když našel, co hledal, začal odhazovat kusy dřeva ležící nahoře a pak s hlasitým zaúpěním zvedl takřka tři metry dlouhý hranol. Jeden jeho konec opřel o vrchol zdi, přitlačil ostnatý drát a druhý konec postavil na zem.

„Tohle bude lepší,“ konstatoval a bez čekání na Kłose couvl dva kroky, aby nabral rychlost.

„Sakra!“ Maják hlasitě polkl a sledoval, jak jeho nadřízený svižně překonává silně pružící desku. „Šel jsem k policajtům, ne do cirkusu.“

Mielech, mizející za zdí, jeho stížnost neslyšel. O chvíli později, když se zvedal z rachitických keříků angreštu, zavolal: „Na co čekáš, člověče!“

Kłos se dal dohromady, odhodil topůrko, jedinou zbraň, která mu zůstala, pak se ohlédl přes rameno na příliš blízké šilence, rozmáchlým gestem se pokřičoval a rozběhl se k prknu. Buď se ale opravdu nehodil pro cirkus, nebo se nechal unést nervozitou, v každém případě se třicet centimetrů široká deska pro něj ukázala být příliš rozhoupaná a příliš úzká. Při třetím kroku jeho noha nedošlápla, kam měla, a on se jako pytel brambor svalil přímo do hustých kopřiv.

Zavyl jako posedlý, na tváři a rukou ucítil stovky žahnutí. To však nebylo nejhorší. Hodně rychle si uvědomil, že si během nehody vykloubil nebo snad zlomil nohu v kotníku.

Když vstával a pokoušel se opřít o levé chodidlo, viděl před očima všechny hvězdy.

Z druhé strany oplocení k němu doléhaly rychle utichající pobídky seržanta, který již spěchal směrem ke vzdálené ulici, bráně a vrátnici.

„Měl jsem poslechnout otce a stát se strážcem majáku,“ zamumlal Kłos, opřel se zády o hrbolatý povrch betonových desek.

Zkrvavení šílenci se blížili zleva, mířili přímo k němu. Zaklel. S vyvrknutým kotníkem neměl šanci překážku překonat. Ani ho však nenapadlo vzdát se. Obzvláště když na vlastní oči viděl, čeho jsou ty bestie v lidské kůži schopné.

Udělal dva kroky, aby zjistil, jak moc mu bolest omezuje pohyb. Naštěstí strach a adrenalin začínaly pomalu přebírat situaci. Rychle se dobelhal k odhozenému topůrku a pak, zatímco se jím podpíral jako berlí, se vydal ke vzdálenějšímu konci laboratoře. Kulhavý nebyl o moc rychlejší než pronásledovatelé, ale nezdál se ani pomalejší. Kdyby je dokázal trochu manévrovat a dostal se zpátky do pětky a pak nějak přelezl plot...

* * *

Mielech zahnul do Kiełcowské ulice, shromáždil hlídku střezící roh ulice, znovu zavolal na Kłose a běžel dál. Před ním byla zcela prázdná ulice – Warszawa a Nysa s doprovodným konvojem už odjely do města. *To je dobré znamení, napadlo ho, izolovaní se nedokázali dostat za plot. Moji kluci odvedli skvělou práci.*

Hned ho však dobrá nálada přešla. Potenciální přenašeči viru neštovic se nerozprchli po okolních polích a nepředstavovali veřejnou hrozbu, za to se sami stali možným cílem těch... těch potvor nebo bestíí, protože rozhodně nemohla být řeč o normálních lidech. Patryk si povzdechl při vzpomínce na Młocickou s bezvládně visící hlavou, jak kráčí k Agnieszce a natahuje k ní rozpažené ruce. I když ji čtyřikrát trefil z pistole přímo do hrudi, chovala se, jako by po ní házel žaludy. Při té myšlence se najednou zastavil.

Jestli přikáže otevřít bránu, do města utečou stovky potenciálních přenašečů neštovic. Jestli zůstane izolace zamčená, uvnitř začnou jatka. Ani ne dvacet strážníků netvory zadržet nezvládne. Ty zrůdy zamordují každého, kdo se jim postaví do cesty.

Ohlédl se, aby zkontroloval, jestli za ním běží Maják. Nikde ho však neviděl, ani na ulici, ani za zábranami. Tiše zaklel a rozběhl se k nedalekému výjezdu. Když se vyřítíl zpoza patrové jídelny, okamžitě pochopil, proč se dav několika stovek lidí ještě neprotlačil obyčejnou síťovou bránou. Dezinfikovaná okurka blokovala průjezd mezi vrátnicí a protějšími budovami. Jakmile uprchlíci zjistili, že tuto únikovou cestu blokuje nejen velký autobus, ale i řada uniformovaných mužů za podpory zdravotnického personálu, otočili se zpět, aby hledali úkryt ve školní budově.

Dveře vrátnice byly zamčeny zevnitř. Patryk do nich začal bušit pěstí, a když to nevyvolalo žádnou reakci, vytáhl z kapsy bundy píšťalku a foukl do ní, jako by hořelo. Když už skoro ohluchl, nakonec se dveře pohnuly a otevřely. Vykoukl z nich vystrašený desátník Bartník.

„Konráde...“ chytil udýchaný seržant zástupce za ramena. „Musíš otevřít bránu! Okamžitě!“

„Jak to otevřít? Vždyť se nám rozutečou...“

„Vím,“ odsekl Mielech a tlačil desátníka směrem ke druhému východu z vrátnice. „I tak udělej, o co žádám. Věř mi, bude to tak lepší.“

Bartník na něj udiveně pohlédl, ale dlouho neváhal. Když vyběhl ven, aby našel řidiče, seržant namířil prst na vyděšeného službukonajícího, který stále seděl před telefonem a radiostanicí.

„Biedroňe, svoluj mi sem ostatní hlídky. Ale hned!“ Hubený obrýlený muž vyskočil ze židle a hmátl po čepici. „Kam letíš, hlupáku?“ utrl se na něj Patryk.

„Za... rozkázal jste je zavolat!“ vyjekl zmatený službukonající.

„Použij vysílačku, tupče!“

„Provedu!“

Mielech vyšel za desátníkem na plac. Vystrašení pacienti se teď tlačili na druhém konci na dva západy zamčené budovy LVÚ. Někteří se pokoušeli přelézt betonové ohrazení, ale bez náradí nebyli schopni zábrany překonat. Patryk věděl, že jim každou chvíli dojde, že uvízli v bezvýchodné pasti, a pak propadnou ještě větší panice. Měl dvě, možná tři minuty, aby ovládl situaci a otevřel bránu. Pokud se nestane něco nepředvídatelného...

Odběhl za prchajícími pacienty, ale jen k místu, z něhož se otevíral rozhled na lampami osvětlenou ulici. Na jejím konci zahlédl několik přízračných postav. Otrhaní, zkrvavení šílenci kráčeli pomalu jako cestou unavení uprchlíci.

I když minulo už tolik let, Patryk měl stále na paměti nekončné proudy otrhanců, kteří se dnem i nocí plouží jeho vesnicí. Zase mu bylo deset, stál u plotu, poslouchal neutichající hukot děl za horizontem a pozorně sledoval lidi se ztuhlými šedými tvářemi a prázdnými očima, kteří ho míjeli a za sebou táhli nebo na zádech nesli veškerý svůj majetek. Jediný rozdíl spočíval v tom, že ti, na něž hleděl dnes, před nikým neutíkali. To oni rozsévali smrt a zkázu.

Mielech odhadl, že zvládne vyvést pacienty, pokud při pohledu na blížící se bestie nezpanikaří. *Je jen jeden způsob, jak tomu předjít...*

Ze zamyšlení ho vytrhl zvuk startovaného motoru. Jelcz začal couvat, uvolňoval východ. Desátník Bartnik stál těsně vedle, rozmlouval s duchem a živě přitom gestikuloval.

„Co je?“ přiběhl seržant k zástupci. „Proč neotevíráte bránu?“

Sanitář bezradně rozhodil rukama. Mielech si domyslel, jaká bude odpověď, ještě než zazněla první slova.

„Kajetan, teda Wójczyk, můj kolega, vzal klíč,“ objasňoval nervózní duch.

„Kde je?“

„Šel se kouknout, co se děje, a nějaký zmrd...“ Sanitář při pohledu na seržantovu pozvednutou ruku zmlkl.

„Kdo má náhradní klíče?“

Desátník, jemuž byla otázka směřována, se zamyslel jen na chvíli. „Kłos,“ odpověděl a pohlédl směrem ke zmateným strážníkům vyčkávajícím vedle vrátnice.

„Kurva!“ přitáhl na sebe Mielech pohledy všech přítomných.

Situace se začala vymykat kontrole, jako by šlo o nějakou zpropadenou noční můru. *Dav se mačká mezi osmičkou a devítkou, dokud mají bestie ještě kousek...* Za seržantovými zády hlasitě vrčel Jelcz, nenechal ho soustředit se. *Autobus!*

Patryk přiskočil k předním dveřím okurky, dokořán je otevřel a zavolal: „Proraž bránu, hned!“

„Moment, chvilku,“ rozhořčil se za volantem hubeňour v brýlích s tlustými skly a s vlasy na patku. „To je fungl nová mašina. Přímo z dílny. Vedoucí mě vykopne, jestli podřulak.“

„A já tě zastřelím jako psa, jestli okamžitě neprojedeš bránou a nevyjedeš na Kielcowskou!“ zaryčel Mielech, pravou rukou sahal k pouzdru a levou ukazoval na ulici. „Tam na nás počkáš! Rozumíš?“

Vyděšený šofér automaticky sešlápl plynový pedál. Těžký vůz sebou škubl jako živé zvíře, odhodil u stále otevřených dveří stojícího seržanta a pak se pomalu a ztěžka jako Tuwimowa lokomotiva rozjel kupředu, ale i to stačilo, aby skoro devět tun vážící vozidlo hladce projelo oběma křídly brány z t-kusů a ocelového pletiva. Doprovázelo to strašlivé skřípání a vytí motoru dávicího se v plných otáčkách.

Patryk pohlédl směrem k podřízeným, kteří tomu všemu užasle přihlíželi.

„Zablokujte výjezd z první ulice!“ ukázal na nedalekou křižovatku. Když z jejich strany neviděl žádnou reakci, začal horečnatě hledat logické vysvětlení. *Jestli jim řeknu pravdu, zdrhnou společně s pacienty, někdo ale musí tenhle bordel dostat pod kontrolu.* „Máme problém s hromadnou nákazou vzteklinou,“ zalhal, než začalo být ticho trapné. „Několik izolovaných se zbláznilo, proto ta panika. Je třeba je zadržet a zachránit zbytek pacientů.“ Jeho pohled padl na opuštěné elektrické vozy, naplněné rámy postelí a matracemi čekajícími na dezinfekci. „Postavte z toho šrotu barikádu od plotu jedničky ke zdi jídelny.“ Ohlédnutím zkontroloval, zda řidič okurky uposlechl rozkaz. Modrý autobus už naštěstí stál napříč ulicí a zcela ji blokoval ze směru od Kielczowa.

„Konráde, dohlídni, aby nikdo z našich neutekl!“ poklepal Mielech desátníka po rameni. „Hned vám zařídím podporu.“

Ti moudřejší strážníci hodně rychle pochopí, že vůbec nejde o vzteklinu. Doufal však, že než se vzpamatují, dokážou postavit barikádu, která útočníky zadrží alespoň do doby, než sedm set normálních pacientů opustí terén LVÚ, což následně umožní znovu zablokovat bránu a uvěznit šílené bestie za zdí a plotem. Přinejmenším do příchodu pomoci.

K jeho radosti z vrátnice právě vyběhli tři poslední udýchaní strážníci. Hned za nimi se objevil Biedroň.

„Chlapi!“ obrátil se k nim seržant. „Pomozte u barikády. A ty, Andrzejku,“ pohlédl na kostnatého službukonajícího, „jdi taky s nimi.“

„Provedu!“ vyhekl ve tváři rudý hubeňour.

Patryk si strčil píšťalku do úst, z plných sil do ní foukl a začal máchat oběma rukama, aby na sebe upoutal pozornost lidí motajících se po druhé straně komplexu. Několik osob okamžitě zpozorovalo dokořán rozevřenou bránu a zběsile gestikulujícího milicionáře. O chvíli později se dav vydal k jediné únikové cestě z toho pekla. V tu samou dobu patnáct strážníků a několik sanitářů dokončilo přenášení kovových postelí a matrací k ústí ulice, aby z nich postavili provizorní barikádu. Mielech, který moc dobře věděl, že bestie nedokážou zastavit ani kulky, začal cítit marnost jejich snahy. Neměl však po ruce nic jiného, počítal tedy, že tlusté matrace ochrání za barikádou stojící strážníky. Alespoň na minutu nebo dvě, protože tolik času potřeboval k vyvedení zbytku izolovaných.

První pacienti, kteří se už dostali na ulici, se buď okamžitě stáčeli směrem ke Psímu poli, nebo se hnali rovnou za nosem, směrem k naproti stojící čističce odpadních vod. Průchod mezi vrátnicí a jídelnou však rychle zablokoval nekontrolovatelný dav. Patrykovi se na poslední chvíli podařilo uchýlit se do vrátnice a okamžitě sáhl po telefonu. Přišel čas informovat nadřízené.

2

*Pátek, 9. srpna 1963, 20:10
Oblastní velitelství MO, ulice Podwale 31–33*

V kanceláři zástupce velitele, funkci v tuto chvíli spravoval kapitán Łukasz Brandys, vládlo příjemné přišeeří. Nad centrum města večer přitáhly husté mraky a vál silný vítr, první příznak přicházející bouře. Po celém týdnu nesnesitelných veder hodně milá změna, což stejně těšilo jak organizátora neformálního setkání, tak i jeho tři hosty – mladé a ambiciózní aktivisty jako on.

Krzysztof Niesyto byl sebejistým, věčně se usmívajícím mužem s lehce protáhlým obličejem, šedýma očima, které jen zřídka schovával za brýlemi, a krátkými zrzavými vlasy rámuujícími na jeho věk vysoké čelo. Mýlil by se však ten, kdo by ho považoval za playboye. Ještě nedostudoval a už pracoval v Prezídiu Zemské národní rady jako místopředseda a jeho jménem se podílel na práci Epidemiologické rady.

Vedle něj seděl hladce oholený major Bartosz Biedrzycki, v této společnosti nejvyšší nejen šarží. Syn známého varšavského ortopeda a otec dvou dětí. Většina spolupracovníků ho vnímala jako člověka arogantního, ba dokonce neurvalého, dokázal být totiž povýšený a netajil se svým odporem k lidem, kteří si podle něj jiné zacházení nezasluhovali. Brandys míval občas dojem, obzvlášť když hleděl do majorových pivních očí, že je jím sám jen taktak tolerován. Nic to neměnilo na faktu, že Biedrzycki do této skupiny skvěle zapadal a výborně ji doplňoval. Ocitl se v úzkém kruhu Łukaszových spojenců, protože už několik týdnů vedl na osobní prosbu soudruha

Piłatowského svolanou speciální skupinu, jejímž úkolem byla ochrana nejdůležitějších úřadů, stranických výborů a celé Národní rady. Byla to jediná výjimka z vládou zavedených pravidel – členové ÚV bedlivě sledovali vývoj situace na Dolním Slezsku, aniž by zapojili MON do přímých preventivních aktivit, ačkoliv všechny vojenské jednotky sídlící v okolí Wrocławu byly již dávno uvedeny do stavu zvýšené pohotovosti. „Pro všechny případy,“ jak prohlásil velitel oblasti, soudruh generál Waryszak, během prvního neformálního setkání s lékaři náležejícími k ROBu.

Třetím z hostů byl červonosý vousáč s buclatými tvářemi, Jeremiasz Bremer, mladý chránělec prvního tajemníka KW. Autor úspěšných epigramů nosící velké brýle a muž pro speciální úkoly v současné době zajišťoval, aby měl Zemský výbor pro ústřední orgány co nejaktuálnější informace o postupu na frontě boje s epidemií. Byl něčím jako civilní obdobou Brandyse, jen s tím rozdílem, že kapitán při použití stejných zdrojů sbíral pro potřeby šéfů divizí SB a MO trochu jiné informace.

„Na věčné zdraví.“ Hostitel pozvedl sklenici naplněnou konvexním meniskem.

Přiřukli si nad deskou obrovského německého stolu, který už něco zažil. Několik kapek skrápělo nábytek, ale zbytek alkoholu rychle zmizel v hrdlech mladých vlků. Jako jeden muž se zašklebili, nejvíc major, který měl raději pivo než vodku. Věděli o tom všichni, protože při každé příležitosti tvrdil, že čistý alkohol si zvykl pít jen na svatbách.

„Když to takhle půjde dál,“ začal rozvášněný Brandys, jakmile si ukousl chleba se sádlem a nakládanou okurkou, „černé neštovice před námi otevřou vyhlídky krásných povýšení.“

„K čemu ti je povýšení, Łukaszi?“ Niesyto dopil to, co nezvládl napoprvé, a teprve pak odložil skleničku vedle prázdné lahve wyborowé. Jedné ze tří stojících v rohu stolu. Takhle luxusně si užívali, nijak hůř než elity v Berlíně, Paříži a New Yorku. Exportní vodka byla o něco lepší než žitná, krakus a další utrejchy, které obyčejný obyvatel země kupoval ve sklepech a různých doupatech. „Máš kancl, za který by se

nestyděl žádný z mých nadřízených, a ta tvoje sekretářka, víš, ta s vlasy jako med... Prý si ráda zajezdí... na koníčku.“

„Tobě se líbí moje Ania, ty starý chlípničku?“ Łukasz mu pohrozil prstem. Krzysztof si jen upravil brýle a ještě víc se usmál. „Pro vás až moc vysoká laťka, soudruhu mladší asis-tente...“ zklamal ho hned kapitán, když sahal po další lahvi.

Než ji stihl otevřít, někdo zaklepal na dveře. Nejprve jemně, pak důrazněji. Brandys na hosty pohlédl omluvně, ale nijak nereagoval.

„Může to být něco důležitého,“ poznamenal střízlivě Biedrzycki.

Příchozí nepřestával klepat. Kapitán rezignovaně odložil lahev, narovnal se na židli a zvolal: „Vstupte!“

Na prahu stanula sekretářka, o níž před chvílí mluvili. Štíhlá mladá žena s protáhlou tváří a dlouhými vlnitými vlasy, které ve světle slabých žárovek vypadaly jako živé plameny. V pří-tmí jí neviděli dobře do obličeje, ale jedno nebudilo pochyb-nosti: tvářila se nevýrazně.

„Stalo se něco? Volal šéf?“ zajímal se Brandys, znepoko-jený vyhlídkou nečekané kontroly. Jakmile na obě otázky dostal tichou negativní odpověď, vztekle zavrčel: „Soudružko Głuszczyńska, nevyjádřil jsem se dost jasně? Nejsem tu pro nikoho jiného než soudruha velitele. A vy z práce odejdete teprve, až skončíme poradu, teda ne moc brzy,“ dodal, když si uvědomil, co může být skutečným důvodem sekretářčina kyselého výrazu.

„Vím, soudruhu kapitáne,“ zamumlala Ania. „Ale—“

„Žádné ale,“ skočil jí do řeči. „Nevidíte? My tady se sou-druhy,“ ukázal rukou na hosty, „máme krizový štáb. Radíme se, jak zachránit město. Všechno ostatní musí počkat.“

„Ale—“ nedala se žena.

„Neexistuje žádné ale,“ zopakoval Brandys a sáhl po lahvi. „Odchod!“

Głuszczyńska se však do kanceláře nevrátila. K překvapení všech přítomných rozhodně zavrtila hlavou a udělala krok kupředu. Kapitán byl jejím chováním udivený natolik, že se netrefil do rozestavených skleniček.

„Šišlám snad? Nebo mluvím německy?“ zeptal se sarkasticky a pohlédl na louži zdobící vyleštěný mahagon. Sekretářka před ním pořád nehybně stála. „Tak mluvte,“ kapituloval nakonec, protože věděl, že nemá smysl ji dál odbývat. „Řekněte, co se děje, a zmizte.“

„Volá seržant Mielech.“

„Kdo?“

„Velitel karanténny základny na Psím poli. Ten, co má problém s alko...“ Gluszczyńska nervózně polkla a kývla hlavou směrem k řadě lahví. „Hlásí tam incident. Dochází k úmrtím. Hlásí i pokus o útěk.“

Brandys zbledl; sotva načatá lahev okamžitě skončila v rohu stolu. Smrtné oběti? Pokus o útěk? A večer začínal tak hezky.

„Přepojte mi ho, soudružko, a najděte mi jeho složku,“ vyhrkl oficiálním tónem. Když sekretářka odešla a zavřela za sebou, odkašlal si a hned po prvním zazvonění sluchátka zvedl. „Kapitán Brandys u telefonu. Co se tam děje?“ Delší dobu pozorně poslouchal, tu a tam pronesl „rozumím“ nebo chápavé „aha“. Gluszczyńska přinesla tenkou osobní složku, kterou si během hovoru krátce prohlédl. Najednou se široce usmál, čímž vzbudil údiv mužů, kteří ho sledovali. Pak seržanta požádal o trpělivost, zakryl sluchátko dlaní a pobaveně zaseptal: „To si musíte poslechnout.“

Jím povzbuzeni sáhli po odposleších, jak nazývali přídavná sluchátka umístěná v ebonitových discích spojených s tělem těžkého telefonního přístroje krátkými dráty. Bohužel byla jen dvě a oni tři. Niesyto a Bremer se tedy naklonili nad mokrý stůl a poslouchali z jednoho ucho na ucho.

„Promiňte, soudruhu seržante,“ promluvil Brandys, když se okruh posluchačů rozšířil. „Mohl byste zopakovat, co jste řekl před chvílí?“

„Není čas na povídačky, soudruhu kapitáne. Situace je vážná. Potřebujeme okamžitou pomoc.“ Mielech mluvil nezřetelně, trhavě, jako člověk velmi nervózní, vyčerpaný extrémní námahou nebo...

„Dovolíte, soudruhu seržante, ale to posoudím já,“ zarazil ho Brandys, jen stěží skrývající pobavení. „Referujte od

začátku, ale tentokrát v klidu a postupně, abych si mohl dělat poznámky.“

„Ale–“

„Žádné ale. Spusťte!“

„Provedu! Chvíli po osmé večer došlo v izolaci k závažnému incidentu. Během obchůzky jsem zpozoroval podezřelé chování v jednom z bloků. Po příchodu na místo jsem byl svědkem, jak byla sestřička Ina Młocicka vyhozena z okna. Byla napadena v ambulanci pavilonu číslo pět, v patře. Podobně o chvíli později zemřel lékař, soudruh Grzegorz Skornowicz.“

„Rozumím,“ přikývl Brandys a mrkl na své kolegy.

Když viděl na jejich tvářích čím dál větší překvapení, pozvedl dlaň, jako by jim chtěl říct „jen klid, počkejte“.

„No a pak...“ Hlas ve sluchátku se zachvěl. „Vím, že tomu jen těžko uvěříte, soudruhu kapitáne, ale máte mé slovo, na vlastní oči jsem viděl, jak soudružka Młocicka vstala ze země, i přestože měla zlomený vaz. Protože, víte, hlava jí visela jako rozbité loutce.“ Mielech na okamžik utichl. „A pak se rozpoutalo peklo. Společně se soudruhem Skornowiczem chytili a zabili–“

„Počkat, zadržte!“ přerušil ho kapitán. „Říkal jste přece, že Skornowicz zemřel.“

„Ano. Vypadl oknem v patře stejně jako soudružka Młocicka, on společně s útočníkem,“ informoval rychle seržant. „Měl jsem všechno jako na dlani, spadli na zem několik metrů ode mě, přímo na hlavy.“

„Jste si jistý, že doktor Skornowicz zemřel?“

„Naprosto, soudruhu kapitáne. Žádný člověk by takový pád nepřežil.“

„Chcete tedy říct, že zemřel, a pak obživil?“

„Ano.“

„A společně s tou Młocickou ještě někoho zabili?“

„Ano, Agnieszku... Teda sestru Krokowicz. Normálně ji roztrhali holýma rukama.“

„Rozumím.“

„Vím, co si myslíte, soudruhu kapitáne, ale není to tak. Tady se děje něco nevysvětlitelného. I v jiných blocích došlo

k podobným útokům. Nevím, kolik izolovaných zemřelo, ale proměněných—“

„Proměněných?“

„Tak jsem pracovně pojmenoval útočníky,“ objasnil seržant. „Nemusí to být přesné, ale nic lepšího jsem nevymyslel. Napočítal jsem jich asi dvacet, možná třicet, alespoň tolik jsme jich viděli pohromadě, když se ke mně připojil Maják.“

„Maják? Jaký zase maják?“

„Ten z Jastarně.“ Nervózní Mielech se čím dál víc zamotával.

„Co tam, do prdele, dělal nějaký maják?“

„Poslali jste ho minulý týden.“

„My?“ ztuhl Brandys.

„A kdo jiný? Ale to teď není důležité. I jeho dostali. Mám ten dojem. Já jsem se dokázal vyšplhat na desku, ale on z ní asi spadl.“

„Chápu, chápu... Maják spadl z desky. Pokračujte.“

„Před chvílí jsme museli okurkou prorazit bránu—“

„Cože?!“ Všichni čtyři si zakryli ústa dlaněmi. „Jakou zase okurkou? Tou zelenou?“

„Ne. Modrou.“

„Máte tam modré okurky?“

„Ale ne. Ta přijela v osm z města—“

„Čím k vám přijela?“

„Konvojem.“

„Tak poslouchajte, nechte tu okurku na pokoji a držte se tématu. Co s tou bránou?“

„Museli jsme ji prorazit, soudruhu kapitáne, nebyla jiná možnost. Duch ztratil klíč a náhradní měl u sebe Maják.“

„Tvrdíte, že nějaký duch ztratil váš klíč?“

„Ne náš, svůj.“

„Můžete mi vysvětlit, k čemu je duchovi klíč od brány?“

V tu chvíli se Niesyto už nedokázal ovládnout a hlasitě vyprskl. Seržant okamžitě zmlkl. Brandys se na pobaveného kolegu zamračil, i když sám zadržoval smích jen s velkými obtížemi.

„Vrzly dveře. Máme tu průvan, protože se blíží bouřka,“ vyjasnil rychle. „Mluvte, seržante, mluvte,“ pobízel Mielecha.

„Mí lidé právě staví barikádu ze slamníků, aby zabrzdlili ty... proměněné.“

„Rozumím. Stavíte barikády ze slamníků, abyste pacienty ochránili před krvelačnými proměněnci, kteří trhají lidi holýma rukama.“

„Ano.“

„A co zbytek izolovaných?“

„Valná většina je už mimo izolaci.“

„Jak to mimo izolaci?“

„Poslouchal jste mě vůbec, soudruhu kapitáne?!“ vyhrkl seržant najednou. „Tady umírají lidi a vy si z toho děláte žerty! Přepojte mě okamžitě k někomu kompetentnímu!“

„Nevzrušujte se jako Malinowski s pračkou, seržante. Nikdo vás nikam přepojovat nebude. Tady jsem nejvyšší kompetence já.“

„Soudruhu kapitáne, vy ničemu nerozumíte–“

„A tady vás, Mielechu, překvapím,“ opřel se Brandys pohodlněji. „Moc dobře vím, o co jde. Před čtyřmi týdny jste vylezl z odvykačky, po tom, co...“ sáhl po složce, aby odcitoval, „... co jste běhal v noci po náměstí a střílel naslepo, protože jste honil trpaslíka v uniformě majora a oranžové čepce, údajně vykřikujícího hesla proti vůdčí síle národa.“

Ze sluchátka se už ozýval pouze Mielechův chraplavý dech, díky čemuž se z dálky dalo zaslechnout tlumené výkřiky.

„Je třeba mít dost nasráno pod čepicí, aby člověk vymyslel něco tak absurdního.“

„Ale já–“ vykoktal zaskočený Patryk.

Brandys se však teprve rozjížděl. „S kým si myslíte, že máte tu čest?“ zahřměl. „Veřejná bezpečnost jsou oči a uši národa a my tady, na velitelství, víme všechno. Modlete se, aby to bylo obyčejné delirium tremens, protože jestli se ráno dozvím, že jste vychlastal zkonfiskovanou kořalku a ožralý jste pustil být jen jednoho izolovaného...“ Význačně se odmlčel, aby se jeho slova vryla volajícímu do paměti.

„Do prdele...“ stihl vyheknout seržant, než se spojení náhle přerušilo.

Brandys se nahlas rozesmál a odložil sluchátko. Ostatní ho sborově doprovázeli.

„Koho napadlo svěřit tak důležitý úkol nějakému alkoholikovi?“ zeptal se Biedrzycki, když se čtveřice přestala smát.

„V prvních dnech epidemie se lidé těch v karanténě báli jako příslovečný ďábel svěcené vody,“ objasnil kapitán. „Chtěli jsme tam vyslat dobrovolníky, ale i přes mnoho výzev se nikdo nepřihlásil. Na to velitel začal vybírat podřízené. Nebyl čas na nějakou důkladnou selekci. Kromě toho, Psí pole je jedna obrovská prdel. Kolem samé pustiny a louky. Nikdo si nemyslel, že by se překupníkům chtělo pašovat kořalku na izolaci.“

„Pravda!“ vykřikl Niesyto, osobně angažovaný do vstupních prací tohoto projektu.

„Přes to všechno, nezkontroluješ to, Łukaszi?“ zeptal se major Biedrzycki, když sahal po nakousnutém krajíci chleba se sádlem.

Brandys rozhodně zavrtěl hlavou. „Lidi s ukroucenými hlavami, proměněnci trhající je holýma rukama, brány vyrážené okurkou, duchové ztrácející klíče, barikády ze slamníků... Maják z Jastarni,“ propukl ve smích. „Nemyslíš si snad, že má cenu ztrácet čas něčím takovým?“

Biedrzycki se na okamžik zamyslel. „Vím, že to vypadá na typické opilecké výmysly, ale poslal bych tam pár lidí z nejbližší policejní stanice. Jen tak, pro všechny případy. Jestli se všichni strážní ožrali, mohli tam nadělat slušný bordel.“

„Bartek má pravdu,“ podpořil ho Bremer. „Zavolej vašim na Psí pole, ať na Kielcowskou pošlou hlídku. Pro vlastní klid.“

Kapitán sáhl po sluchátku. Než si ho však stihl přiložit k uchu, dveře kanceláře se s rachotem otevřely. Na prahu stála vyděšená sekretářka. Byla bledá, oči měla vykulené.

„Právě volali z Labyrintu,“ zamumlala. „Prosí o pomoc. V karanténě propukla panika. Lidi údajně vyskakují z oken!“ dokončila hysterickým hlasem.

Z kanceláře sekretářky zazněl pronikavý zvuk vyzvánějícího telefonu. Všichni se tím směrem ohlédlí.

„Vezměte to, kurva!“ zavřískl Brandys, nervózně si projížděl krátké vlasy.

Ania se otočila na patě. Nechala dveře otevřené a zmizela za zdí. Slyšeli, jak zvedá sluchátko, představuje se – a zaráží

se v polovině slova. O chvíli později vyhlédla zpoza futer ještě bledší a zpocená jako motorová myš. „To byly Pracze Odrzańskie... Moc jsem z výkřiků doktora Wolańskiego nerozuměla, ale vypadá to, že i tam se něco děje.“

„Nechte nás!“ rozkázal kapitán.

Když se za dívkou zavřely dveře, sáhl po nové lahvi, otevřel ji a dlouze se napil přímo z hrdla.

„Co radíte?“ zeptal se kolegů. „Bartku, možná by armáda...“ Nemusel dokončovat, major už vrtěl hlavou.

„Vyslání vojáků do ulic města bez souhlasu ministra národní obrany nepřichází v úvahu a bude možné jej získat až zítra ráno. Spychalski sám takové rozhodnutí nepodstoupí, musí mít podporu exekutivy, a protože je už pozdě—“

„Kurva, kurva, kurva!“ Brandys podruhé přitiskl lahev ke rtům, ale vzpomatoval se a s hlasitým zaduněním ji odložil na stůl. „Je třeba obsadit všechny izolace. Kde teď v noci najdu tolik volných lidí?“

„A ZOMO?“ probral se Bremer.

Kapitán okamžitě sáhl po sluchátku. Głuszczyńska to zvedla teprve po notné chvíli.

„Nechte toho,“ utišil její bezvýznamné fňukání. „Spojte mě se Zahorským.“

Zatímco čekal, bubnoval prsty o desku stolu.

„Rafałe, ano, to jsem já. Poslouchej, vyhlášuji poplach nejvyššího stupně. Rozděl svou rotu na čtyř. Tři se co nejrychleji přesunou do zřízených karantén, poslední bude čekat na další rozkazy. Měj na paměti, chci lidi v plné zbroji. Ať si vezmou všechno, co mají. Dokonce i samopaly a granáty se slzným plynem. Vodní děla? A k čemu jim jsou vodní děla? Dobře, dobře... když všechno, tak všechno.“ Brandys odložil sluchátko, znovu sáhl po vodce, ale zase to vzdal.

„Pánové!“ přerušil trapné ticho panikařící Niesyto. „Je čas krýt si prdele. Zavolejme nadřízeným.“

Aniž by čekal na reakci kolegů, vrhl se k telefonu.

„Počkat!“ zadržel ho Biedrzycki. „Nejprve si domluvmе společnou verzi událostí. V karanténách došlo k neočekávaným incidentům. Dozvěděli jsme se o tom během pracovní

porady na služebně po večerním setkání Epidemiologické rady a ihned jsme přijali patřičná opatření. Všechny dostupné jednotky ZOMO jsou už v terénu, ale k vyřešení stále zůstává problém uprchlíků.“

Když všichni souhlasně přikývli, major přešel k doladění plánu. „Ty,“ ukázal na Bremera, „zavoleš Epidemiologickou radu, ať služba z karanténního týmu připraví seznamy izolovaných. Řekni, že se o ně někdo do hodiny přihlásí.“

„Co je nám po nějakých seznamech?“ zajímal se Brandys.

„Rozestavíme po městě hlídky, které všechny seberou ještě v noci. Co myslíte, kam ti zběhové teďka jdou? Kam byste šli vy sami?“

„Domů.“

„Právě.“

„Ale to je něco přes tisíc lidí,“ zamumlal Niesyto. „Kde vzít tolik hlídek?“

Biedrzycki lítostivě zavrtěl hlavou. „V karanténě sedělo skoro dva tisíce osob,“ opravil kolegu. „Ale nezapomínejte, že jsme do izolace dávali většinou obyvatele celých domů nebo činžáků. To značně zmenší počet míst, která je třeba zkontrolovat. Nemluvě o tom, že velkou část uprchlíků z LVÚ můžeme zadržet, ještě než se dostanou do centra.“

„Jak?“ zeptali se unisono ostatní.

„Na mostech,“ odpověděl klidně major, zatímco přecházel k velkému plánu města visícímu naproti oknu. „Postačí posílit hlídky na Koncovém a Varšavském,“ ukázal prstem na oba přechody.

„Pro všechny případy zablokujme i Trzebnický a Osobowický,“ navrhl doteď mlčící Bremer.

„Nepřehánějme,“ oponoval Niesyto. „Staroušci z Kávé nás budou mít za alarmisty a lovce senzací.“

Brandys mu věnoval pohrdavý pohled. „Krzysiu, příteli, jestli to rozehrajeme dobře, zítra budeme všichni za hrdiny. Proto pošlu lidi na všechny mosty, dokonce i na Swojecký a Bartkowski. Takhle odstříhneme Psí Pole od zbytku města.“

„Psí pole je náš nejmenší problém,“ vypálil Niesyto a pohlédl na hodinky. „Dvě třetiny izolovaných se nacházejí na téhle

straně Odry a to znamená, že máme nanejvýš osm hodin na pročesání celého centra a odchycení přes tisícovky uprchlíků.“

„Proč jen osm?“ zeptal se Bremer.

„V pět začíná dopravní špička. Lidé odcházejí z domů, aby dojeli do práce. Jestli nepochytáme izolované před pátou, rozplynou se v davu. Jen si představte tu paniku, jaká vypukne, až si někdo všimne, že se v přeplněných autobusech a tramvajích rojí potenciální přenašeči neštovic.“

Argument promluvil ke všem.

„Kolik hlídek můžeš vrhnout do města?“ zeptal se Niesyto směrem ke kapitánovi, který si otíral si čelo.

„Hned zjistím.“ Brandys vzal sluchátko. „Soudružko Głuszczyńska, sepište mi, koho můžeme stáhnout do služby během nejbližší hodiny.“

O chvíli později sekretářka nahlédla do kanceláře otevřenými dveřmi. „Důstojník ve službě říká, že je schopen svolat stovku lidí. Ale určitě ne během hodiny. Potřebuje alespoň dvakrát tolik času.“

„No, tak to jsme prosrali,“ vyjekl Niesyto.

„Ne nutně,“ odsekl Biedrzycki s pohledem stále upřeným na mapu.

„Mluv vážně, člověče,“ řekl chráněncův prvního tajemníka. „I když k tomu počtu přidáš všechny, kteří jsou ve službě už teď, i tak nám nebudou stačit lidi, abychom uzavřeli jen hlavní ulice. Nemluvě o tom, že disponujeme nanejvýš třiceti auty. Neodstraníme přece blokádu kolem Wrocławu.“

Bremer tázavě pohlédl na kapitána, ten prudce přikývl. Vybavení bylo největším problémem milicí a nutnost zřídít motorizovaná kontrolní stanoviště na každé výpadoce si vyžádala zapojení obrovské části vozového parku.

„To je všechno pravda,“ přitakal major, „ale můžeme vypustit hlídky v centru.“

„O čem to mluvíš?“

„Přemýšlejte. Uprchlíci se dostali z karantén, v nichž došlo k... sérii blíže nespecifikovaných útoků. Jsou vyděšení a za každou cenu se chtějí dostat na bezpečné místo. A to znamená, že se našim hlídkám budou vyhýbat jako ohni.“

Brandys mu musel dát za pravdu. Podle zběhů policie číhá jen na to, aby je dostala tam, odkud utekli.

„Co teda navrhuješ?“ zeptal se Bartka.

„Nechme je v klidu se vrátit domů. Jak znám lidi, zamknou se na dva západy a nevystrčí nos, dokud si pro ně nedojdeme.“

„Ano, to je dost pravděpodobné.“

„Ale ne stoprocentně jisté,“ zůstával Krzysztof skeptický.

„Člověče.“ Brener mu položil ruku na rameno. „Nejsme ve stavu zorganizovat dostatečný počet vybavení a lidí, abychom je všechny pochytili. Jestli ve městě rozestavíme hlídky, jen je zbytečně zpomalíme. Proto bude nejlepší jim nepřekážet, ať zmizí z ulic, ještě než začne ranní špička. A od zítřka je začneme tahat z nor v klidu a systematicky. Říkám to dobře?“

Oba přesvědčení oficií přitakali.

„Shrňme si to,“ rozhodl se Biedrzycki. „Informujeme nadřízené o situaci v izolacích, diskrétně navrhneme, aby se nezasahovalo do akce a uprchlíkům bylo umožněno co nejrychleji se dostat domů. Je noc, takže nikoho ničím nenakazí, dokonce i pokud jsou nemocní. Łukasz zpraví plukovníka o tom, že na místo událostí budou vyslány motorizované jednotky, a požádá o autorizaci rozkazu. Jeremiaszi, krajský výbor musí armádu požádat o zpřístupnění dodatečného vybavení: nákladáků, autobusů, všeho, co má kola a může nám pomoci v rychlejším odchytu zběhů. Já se pokusím o tomhle přesvědčit generála Waryszaka. Jestli uzná, že je to pouze půjčka pro potřeby probíhající situace, nebudu muset konzultovat rozhodnutí s Varšavou. Krzysztofe, zavolej profesorovi Iwaszkiewiczovi a lékařům z ROBu. Je třeba okamžitě zprovoznit obě rezervní izolace, tu na olympijském stadionu a v internátu komplexu školy vnitrozemské plavby. Navrhni mu taky, že by se hodilo vytipovat další lokace. Jen mějte na paměti, vedte rozhovory tak, aby nadřízení měli dojem, že to oni rozhodli.“

To bylo první pravidlo jejich vlastního kodexu kariérní cesty: nebrat za nic zodpovědnost.

Niesyto si nervózně upravil brýle. „Kujme železo, dokud je žhavé, pánové.“

3

*pátek, 9. srpna 1963, 20:20
Karanténa v Kielcowské ulici 43a*

„Do prdele!“ praštil Mielech sluchátkem do vidlice.

Ne proto, že ho ten přemoudřelý sráč z kanclu naštvál. Faktický důvod byl mnohem složitější. Seržant vyhlédl oknem vrátnice a zahlédl, že se provizorní barikáda ze slamníků začíná rozpadat. Sanitáři pomáhající uniformovaným museli utéct, jen co se to u brány trochu uklidnilo. Mielech se jim moc nedivil. Nakonec, to oni první pochopili, s kým opravdu mají tu čest. Několik nejzmatenějších strážníků se pravděpodobně vydalo v jejich stopách. Za hromadou matrací zakrývajících nakupené ocelové rámy teď stálo jen osm lidí v kovově šedivých uniformách. Obránci se pokoušeli zadržet nápor mnohem početnějšího a silnějšího protivníka, nepřekvapovalo tedy, že výsledek střetu byl lehce předvídatelný. Naštěstí barikáda už svou roli splnila. Pacienti se stihli dostat za hrazení Leteckého výzkumného ústavu omotané ostnatým drátem.

Teď jsme na řadě my, pomyslel si Mielech a vyšel z vrátnice zadními dveřmi. Přeběhl k autobusu blokujícímu ulici a zabouchal pěstí na kapotu. Jakmile řidič vyhlédl z kabiny, Patryk zavolal:

„Couvni tak, abysme zablokovali bránu.“

Hubeňour se rozhlédl, aby pohledem zkontroloval určené místo. Oči hledící přes tlustá skla brýlí se zdály větší než hliníková pětizlotka s rybářem.

„To nepůjde,“ prohlásil vážným hlasem po důkladném obhlédnutí brány.

„Proč?“ udivil se Mielech. Podle něj ten manévř nebyl vůbec těžký.

„Musel bych zaparkovat napříč. A při takovém kousku poškodím celý bok.“

„Ven!“ zakřičel seržant sahající po zbrani.

„Cože?“ Hubeňour se pokusil zavřít dveře. „Ani za boha!“

Chtěl dupnout na plyn, když ale zahlédl namířenou hlavěň pistole, rychle stáhl ruku z řadicí páky a sáhl po klíčkách.

„Nech to tak!“ ucedil Mielech.

Řidič pokorně přikývl a pak seskočil na asfalt.

„A teď padej! Počítám do tří. Jedna...“

Za tichého nadávání v ruštině vyrazil řidič klopýtavým klusem k čističce odpadních vod.

Řízení okurky nemůže být těžší než jízda služebním gazíkem, pomyslel si Patryk, po chvíli ale pochopil, jak moc se mylil. Bylo lehčí zkrotit divoké koně farmářského povozu než donutit tohle monstrum k úplné poslušnosti. Mielech při couvání narazil pravým koncem nárazníku do zdi vrátnice. Náraz byl tak prudký, že ho málem shodil z rozhoupané sedačky. Když pak konečně dostal okurku rovnoběžně se zdí, spatřil, že je bok autobusu asi půl metru od cihlových sloupků. Musel znovu zacouvat a zastavit blíž, aby nezůstaly mezery. Bez bočního zrcátka řídil podle odhadu. Hlasité vrzání mačkaného plechu a praskání rozbíjeného skla ho přiměly si rychle uvědomit, že tentokrát nebude muset ani kontrolovat výsledek. Otočil klíčkem v zapalování, vyskočil z kabiny a rozběhl se k vrátnici. Proběhl do druhé místnosti a spěšně otevřel dveře vedoucí na příjezdovou cestu.

„Chlapi, ke mně! Rychle!“

Křičel nejhlasitěji, jak dokázal, i přesto ho ale neslyšeli. Sáhl tedy do kapsy pro píšťalku, namísto ní však nahmatl jen utrženou šňůrku. V takové situaci mohl udělat pouze jedno. Vytáhl pistoli, zvedl ruku nad hlavu a třikrát vystřelil. To zafungovalo. Podřízení si ho konečně všimli, ohlédli se a pak současně odskočili od barikády, která se pod nápořem desítek těl takřka okamžitě rozpadla. Těch několik vteřin ovšem stačilo, aby utekli. Seržant je postupně plácal po rameni, když

ho mýjeli: zpocení, udýchaní, ohnutí v pase takřka v pravém úhlu. Bylo jich pět. Sotva pět. Mielech pohlédl směrem k ústí ulic, kde se motali proměnění a snažili se zdolat hromadu kovových lůžek. Ve světle lamp si nevšiml žádného opozdilce.

Stálh se do vrátnice a pečlivě za sebou zamkl dveře. Okna byla zamřížovaná, nemusel si s nimi tedy dělat starost.

„Kdo to je?“ vyhekl vyčerpáním rozechvělý strážník Mateusz Żyła.

„Nevím,“ odpověděl Patryk popravdě.

„Jedno je jisté,“ dodal hlas z nitra místnosti. „Určitě to nejsou lidi.“

„Kde je Bartnik?“ zeptal se rázně seržant ve snaze změnit téma. Právě mu došlo, že mezi opozdilci není jeho zástupce. Nejbliž sedící důstojník zvedl hlavu. Snad se jmenoval Kasprzyk. „Mluv, Mikołaji, co je s Bartnikiem!“

„Strhli ho, ti sráči... Na druhou stranu... Před chvílí... Otočil se, hned, jak jste začal střílet...“ vysvětloval nelidsky zadýchaný Kasprzyk, chrlil vždy jen několik slov, aby mohl popadnout dech. „Ani nestihl vykřiknout...“

„A co je s ostatními?“

Mikołaj se na chvíli zamyslel. „Zalewského asi taky zabili,“ zamumlal.

„Přesně tak,“ potvrdil strážník Żyła. „Sebastian stál vedle mě. Podíval se, jako by chtěl něco říct, a zrovna v tu chvíli ho nějaká čubka s rozpáraným břichem drapla za krk.“ Mielech ztuhl, když slyšel ten popis. *Že by to byla...?* „Zlomila ho jako zápalku,“ vyprávěl zatím strážník, nevěřicně vrtící hlavou. „Jako zápalku. A pak ho vzala a stáhla na druhou stranu.“

Kdosi vyhrkl: „O chvíli později jsem ho viděl mezi nimi, neměl půlku tváře, ruku, přímo tady,“ ukázal strážník na vlastní paži, „mu okousali až na kost, i přesto se mě pokoušel lapnout. Věřili byste tomu?“

Odpovědělo mu jen tiché mručení.

Během několika posledních minut viděli tolik krutostí, že by uvěřili všemu.

Patryk poslouchal jejich řeči a v duchu počítal mrtvé. Olka Wietrzyńskiego chytili dva proměnění takřka současně za

ruce. Vedle stojící „bratři“ Kamiński, smíšek Jakub a zachmuřený Adam, se ho pokoušeli přidržet, ale jedno trhnutí stačilo, aby všichni tři přistáli na druhé straně barikády. Ostatním obráncům to poskytlo chvilíčku oddechu, naneštěstí ne moc dlouhou. Pak padl Dominik Deluga, zmizel ve škvíře mezi rámy, jako by ho zatáhl pavouk za obraz. Filip Kurpiel vydržel takřka až do konce, stejně jako Konrad. Sotva dýchal, když padly výstřely. Určitě už byl vyčerpaný a nezvládl to.

Vypadalo to, že Mielech během několika minut ztratil celkem jedenáct chlapů. Nepočítaje dva sanitáře. Prve se mylil, když si myslel, že všichni utekli. Co bylo horší, dva strážníci ze zachráněné pětice utrpěli zranění. Žyła byl pokousán na zápěstí, naštěstí ne moc hluboko. Byl mladý a měl dobré reflexy. Podařilo se mu ruku vytrhnout dřív, než mu do ní proměněnec pořádně zatnul zuby. Kasprzykovi, jak se ukázalo, něčí drápy potrhaly celou hrud'. Hluboko, už ztratil hodně krve.

„Jak to vypadá s pomocí, soudruhu seržante?“ zeptal se slábnoucím hlasem těžce raněný Mikołaj, když Mielech využil lékárničku z autobusu a ošetřoval ho v zadní místnosti.

„Je na cestě,“ ujistil ho Patryk. Pro všechny případy sklopil zrak. Nechtěl obelhávat lidi, kteří při vykonávání jeho rozkazů riskovali vlastní život. „Je na cestě,“ zopakoval v naději, že možná ještě není všechno ztraceno.

Vlna uprchlíků už určitě dorazila do centra Psího pole. Někdo si toho musel všimnout. A hlášení z místní policejní stanice nebudou moct ignorovat.

Seržant Patryk Mielech držel prsty silně sevřené. Věděl, že s několika sotva živými lidmi nic nezvládne.

4

*pátek, 9. srpna 1963, 20:27
Oblastní velitelství MO, ulice Podwale 31–33*

„Tomu neuvěříš,“ řekl Krzysztof, když se vrátil ze sekretariátu.

„Uvěřím,“ ujistil ho Brandys.

Niesyto neskrýval překvapení. „Tebe taky vyhodili?“

Kapitán přikývl. Biedrzycki se objevil o chvíli později se stejně protáhlým výrazem.

„A co řekl generál?“ zeptal se hostitel sahající po lahvi.

„Nic. Zrovna je na cestě na letiště,“ odpověděl Bartek. „Půlka okresního štábu dostala ještě dnes večer naléhavé předvolání od MON.“

„Ale to je zajímavé,“ zamumlal Brandys a rozlil do skleniček.

„Proč?“ podivil se Biedrzycki.

„Mí nadřízení se taky vypařili, všichni, jako jeden muž. Naléhavě byli povoláni do hlavního města. Takhle aspoň zní oficiální verze.“

„Půlka Národní rady, ta důležitější, je taky k nezastižení,“ vložil se znechuceně Krzysztof.

„Vážně?“

„Vážně.“

„Není proč si lhát. Přehráli nás,“ shrnul Brandys a rozdál plné skleničky. „Naši šéfové jsou v téhle partii lepší.“

„Nebo ví víc než my,“ dodal Biedrzycki a usedl do křesla.

„Proč myslíš?“ zajímal se kapitán.

„Není ti divné, že si všichni najednou spakovali kufry a odjeli do hlavního města doslova jen chvíli potom, co v karanténách došlo ke krvavým událostem?“

„Nevěříš snad těm Mielechovým kecům o ožvlých mrtvolách?“ pouсмál se Brandys.

„Nevěřím,“ odpověděl major klidně. „Ale něco se tam stát muselo. A to natolik vážného, že naši nadřízení začali mizet, jen co se o tom doslechli.“

Zmlkli, když se ve dveřích objevil Jeremiasz. Kupodivu se usmíval.

„Co tě tak pobavilo, příteli?“ zeptal se Bartek.

Tajemníkův chráněnc se pohodlně usadil. „Cítím povýšení,“ řekl vesele.

„Zkusím hádat. Soudruh první tajemník byl naléhavě povolán na ÚV?“ domyslel si Brandys.

„Ještě lépe, Piłatowski s sebou bere celý doprovod,“ oznámil hrdě Bremer. „Lidová moc dočasně přešla do rukou člena exekutivy soudruha Zatylného a,“ oběma rukama ukázal na sebe, „zde přítomného.“

„A to tě těší?“

„Jasně. Zatylny je hnida a zbabělec. Kromě toho na něj něco mám. Víм, s kým zahýbá milované manželce. Udělá, co mu přikážeme.“

Biedrzycki, Brandys a Niesyto se hlasitě rozesmáli.

„O co jde, pánové?“ pohlédl na ně stále nic nechápající Jeremiasz.

„Staré krysy prchají z potápějící se lodi, brachu,“ oznámil mu Łukasz, načež ukázal na plnou skleničku na stole. „Dejme si poslední rundu a vzhůru do práce, pokud se nechceme dostat na smetiště dějin.“

5

pátek, 9. srpna 1963, 20:42
Izolace v Kielcowské ulici 43a

Mielech se zastavil uprostřed pole, aby si rozeplnul propocenou uniformu. Dýchal zlomený v pase, dlaněmi se opíral o kolena. Plíce ho pálily, jako by polykal žhavé uhlí, zabil by za lok vodky, fuj, vody. Ohlédl se ke Kielcowské a sotva viditelným budovám LVÚ. Věděl, kde jsou, jen díky lampám rozestaveným podél betonového plotu. Zbytek okolí tonul ve zlověstném příššerí – nebylo ještě pozdě, ale hrubá vrstva bouřkových mraků odstříhla cestu paprskům právě zapadajícího slunce.

Strážník Biedroń ho dohnal teprve po chvíli. I přes značně mladší věk neměl žádnou kondici. *Jen kost a kůže*, pomyslel si Patryk, když sledoval, jak poslední z jeho podřízených padá na kolena a hltavě bojuje o každý nádech. Vždyť neuběhli víc než půl kilometru.

„Hlavu vzhůru, Andrzejku,“ zasípal Mielech a narovnal se. „Už jsme v bezpečí. Do Szewczenky je to jen pár kroků.“

Biedroń přikývl tak prudce, až si musel upravit brýle, které mu sjížděly z nosu. Hned si taky sundal čepici, aby si z vysokého čela setřel pot. Když si ji znovu nasazoval, široké rty pod řídkým knírkem se zkřivily v parodii smíchu.

Seržant chtěl ještě něco dodat, ale z jeho pootevřených úst nevyšel žádný zvuk. Znehybněl jako lovecký pes, když otočil hlavu směrem k Psímu poli. Z dálky k nim doléhal tlumený hluk; pozvolna narůstající známé vrčení pracujících motorů. „Slyšíš něco, Andrzejku?“ zeptal se strážníka.

„Jenom hučení krve v uších a váš hlas, soudruhu seržante,“ odpověděl mladý strážník ztěžka sedící na trávě.

„Zdá se, že sem někdo jede z města.“

Mielech teď hleděl přímo na půl kilometru vzdálené centrum předměstí. Nemýlil se. Zdi starých budov jasněly kužely světél z automobilových reflektorů. Kolona šesti vozů jela Kielcowskou směrem k izolaci. *Někdo si nakonec všiml, že tu máme vážný problém*, napadlo seržanta radostně. Nebylo důležité, zda to způsobil jeho telefonát, nebo poplach vyhlášený poté, co někdo zahlédl prchající pacienty. Důležité bylo jen jedno: velení vyslalo posily.

„Musíme se vrátit,“ prohlásil, když o chvílku později auta zpomalila. Konvoj vedl odkrytý terénní vůz GAZ-69M, za ním jely tři Nysky, nějaký nákladák a... PSG-5.

„K čemu, sakra, potřebují vodní dělo?“ zavrčel Biedroń, hrabající se na nohy.

„Mě se ptej,“ odpověděl Mielech. Cítil nervózní mravenčení v kříži. *Přítomnost takového vybavení znamená, že ti chlapi nemají poněti, do čeho se ženou*. „Zvládneš to, Andrzejku?“ zeptal se, když pohlédl na kolegu stále funícího jako pes. Biedroń zavrtěl hlavou. Od brány LVÚ je dělilo zhruba šest set metrů. *Není to moc, ale v takovém stavu...* „Tak dobře. Zůstaň tady, odpočiň si–“

„Ani za nic,“ skočil mu Biedroń bez okolků do řeči. „Raději ať mě trefí šlak, než abych tu zůstal sám.“

* * *

Poručík Przemysław Mawet vyskočil z gazíku, ještě než auto zastavilo několik metrů od široké odbočky z ulice zatarasené modrým autobusem. Zbytek vozů reakční skupiny zastavil přímo uprostřed Kielcowské, blokoval tak oba jízdní pruhy provozu, který byl v tuhle dobu i tak nulový. Poručík sáhl na zadní sedačku terénního vozu pro helmu s plynovou maskou. Nasadil si ji na hlavu a zvedl ze sedadla pás, z něhož viselo pouzdro služební pistole a dlouhý obušek. Jeho podřízení už vystupovali z aut a formovali se do dvoustupu.

„Seržante Hawryluku!“ přivolal zástupce široce rozkročený Mawet. Dokonce i v tak nedbalé pozici převyšoval ostatní o celou hlavu. „Vezměte první skupinu a zkontrolujte oblast kolem brány. Rychle.“

„Provedu!“ Brunon srazil podpatky, pokývl na čtveřici nejbližších milicionářů a rychle je poslal na všechny strany. Sám zkontroloval vnitřek autobusu.

Poručík si zapálil cigaretu. Ne jen tak nějakou sportku pro prostáčky, ale plnokrevného junáka. Opravdoví chlapi kouří silný tabák a v tomhle ohledu neměly cigarety Junak sobě rovné. Potáhl jednou, podruhé, odplivl na silnici drobné kousky tabáku, a když znovu zvedl hlavu, už před ním stál seržant v pozoru. Zbylá čtveřice milicionářů se zrovna vracela na svá místa ve dvojstupu.

„Soudruhu poručíku,“ zasalutoval Hawryluk a klepl dvěma prsty o přílbu kovového odstínu, „poslušně hlásím, že plot a zeď za staveními se zdají být nedotčené. Dveře vrátnice jsou zamčené. Zato autobus blokující vjezd je otevřený. Viděl jsem klíčky v zapalování.“

Mawet potřetí potáhl, dělal, že nevidí vylekané pohledy podřízených, a pak ještě velký kus cigarety rozmáčkl podpatkem. Udělal to hodně pečlivě, aby nějakého z těch šmejdu nenapadlo se pro ten vajgl sehnout.

„Jdeme,“ rozkázal zástupci a vykročil rovnou k Jelczovi.

Oba se kabinou řidiče prosmýkli dovnitř. Hawryluk si zhluboka oddechl. V oknech směrem k bráně nezůstalo ani jedno sklo, díky tomu ve vozidle nepanovalo tak velké parno jako v nyskách. Klečeli shrbení u sedaček hned za otevřenými dveřmi autobusu vedoucími k bráně. Mawet opatrně zvedl hlavu, aby obhlédl terén. Ve vzdálenosti necelých padesáti metrů zahlédl skupinku lidí motajících se po volném prostranství. Rychle je spočítal – ne víc než čtyřicet osob. Část z nich na sobě měla bílé pláště, někteří šedé policejní blůzy. *Něco tady nehraje*, napadlo poručíka udiveného faktem, že výtržníci nerozestavili hlídky a pořád nereagují na hlučný konvoj, který se objevil za bránou. Sloužil v milicích až moc dlouho, aby si takových detailů nevšiml.

„Co si o tom myslíte, Hawryluku?“ zeptal se podrážčeného; je lepší se zeptat než poslouchat rady.

„Podle mě jsou všichni ožralí, jak zákon káže, soudruhu poručíku. Jen se podívejte, jak se motají.“

„Na tohle jsem se neptal,“ odsekl Mawet, naštvaný, že ho to samotného nenapadlo.

Na nedávné poradě zaslechl, že policajti střežící izolaci každý den konfiskovali až několik desítek lahví pašovaného alkoholu. Teď se na vlastní oči přesvědčil, kam se poděla veškerá dnes zrekvírovaná vodka. *Tím lépe pro nás*, uznal.

„Musíme využít okamžik překvapení,“ opravil se zatím seržant.

„Hm,“ zamručel poručík, aniž by sklonil hlavu. „Tak jak? Rozjedeme tady další Toruň, nebo spíš Novou Hut?“

Tentokrát se Brunon dobře zamyslel, než odpověděl. „Máme prostranství, máme dav... Novohuťská varianta mi sedí víc.“

Seržant přemýšlel dobře. Mawet tedy přitakal a přešel k plánování akce.

„Hawryluku, dostaňte chlapy přes kabinu řidiče. Ale potichu. Rozestavte je rovnoměrně vpředu i vzadu. Podpurnou skupinu s granátometry rozmístěte na stanovištích uvnitř. Chci mít plyn od těch vysokých budov napravo,“ začal ukazovat rukou, „z té ulice nalevo a z té uprostřed prostranství. Aby nám z místa akce neutekl žádný sráč. Nemáme čas honit se za nimi po tak velkém prostoru. U brány odpalte dýmovnici. Vítr není moc silný a vane z dobrého směru. Dvě ve vzdálenosti dvacet metrů by měly stačit. Vyjdeme na ně přímo z kouře. Pět prvních skupin utvoří uzavřenou linii a sejme každého výtržníka, jen co se dostane pod obušek. Řekněte lidem, že tentokrát se nemusí krotit. Ať ti sráči ucítí, jak bije srdce strany. Zbytek za nimi půjde ve dvojicích a spoutá každého šmejda, kterého najdou na zemi. Do kříže, však víte, levé zápěstí k pravému kotníku nebo opačně, záleží na tom, které končetiny budou víc zraněné. Čelní formace se nezastaví, dokud se nepostará o posledního z těch ožralých výtržníků. V klidu je posbíráme po práci.“

„Provedu.“ Hawryluk zmizel za poručíkovými zády.

O chvíli později se na sedačkách ve střední části autobusu skrčili čtyři milicionáři s granátometry v rukou. Mawet si nasadil masku, jen co ucítil štípání v očích a kyselý zápach. Kartonové kazety s plynem sovětské výroby nebyly tak nepropustné, jak by měly být. Poručík jen doufal, že ani jedna nespustí dřív, než přijde čas.

Ostatní milicionáři zaujímali určené pozice v naprostém mlčení, dokonce se ani neohlíželi k veliteli obhlížejícímu místo akce. Čtyřicet uniformovaných v plné polní nalezlo do Jelcze ani ne za tři minuty. Nastupovali v jedné řadě, odbylo se to tedy bez rozmíšek a přetlačování. Ihned po příchodu na určenou pozici si každý milicionář nasadil masku zakrývající nos a oči.

Návrat Hawryluka byl signálem k začátku operace. Granátometry vyštěkly a poslaly za okna autobusu čtyři plynové granáty. Mawet pozorně sledoval nerovný let kartonových válců. Všechny přistály tam, kde měly, a okamžitě začaly rozstříkovat mraky jako čert štípající chemické látky. Po nich na beton přilétly vojenské dýmovnice a dvůr izolace zmizel poručíkovi z dohledu. Během druhé salvy se přední a zadní dveře Jelcze otevřely dokořán a vypustily ven speciální četou rozdělenou do dvou skupin.

Když se útočící formace rozplynula ve světle šedém kouři, Mawet si oddechl, přesunul masku na helmu a sáhl do kapsy pro další cigaretu. Teď už mohl jen čekat. Velmi rychle však ztuhl s pomačkanou krabičkou junáků v ruce, protože se za ním ozvalo hlasité zajíknutí a vzápětí vrzání sedačky řidiče. Cigarety letěly na zem a poručík otáčející se na dvojsedačce už z pouzdra vytahoval těžkého makarova.

„Nestřílejte,“ zamumlal muž lezoucí do Jelcze. „Jsem váš. Přišel jsem vás varovat.“

„Ani hnout!“ zasyčel poručík. „Ruce vzhůru!“

„Tak co je?“ obořil se muž, ale poslušně znehybněl a ukázal milicionáři obě své ruce. „Říkám přece, že jsem váš. Seržant Mielech. To já jsem volal na stanici. Nemůžete jít do karantény.“

„Už jsme tam šli.“

Příchozí vyjekl, jako by ho někdo praštil do hlavy kládí-
vem. „Okamžitě své lidi stáhněte, soudruhu poručíku, dokud
ještě není pozdě. Nevíte, před čím stojíte. Ti tam, na dvoře,
vypadají nevinně, ale ve skutečnosti jsou hrozně nebezpeční.
Vybili všechny mé podržené. To nejsou lidi, ale krvelačné
bestie.“

„O nás to říkají taky,“ zahuhlal Mawet a pohlédl z okna do
bílého mraku, z něhož se ozývaly tlumené výkřiky. Po chvíli
přemýšlení pokývl hlavní pistole a umožnil Mielechovi vylézt
dovnitř autobusu, i když ho pořád nespouštěl z oka. „Obávám
se, seržante, že v tuhle chvíli už toho nemůžu moc udělat,“
dodal.

Nejistota, kterou pocítil po příjezdu na místo, se vrátila,
mnohem silnější. Něco bylo špatně a poddůstojníková slova
jen potvrzovala jeho dřívější pocit. *Že bysme se nechali vlákat
do pasti?* Jeho otázka zůstala viset ve vzduchu.

„Pili jste ve službě?“

Patryk přitakal. „Musel jsem, soudruhu poručíku. I vy
byste–“

„Můžete mi říct, co se tu vlastně stalo?“ skočil mu Mawet
do řeči a neskrýval podráždění.

Mielech se posadil na vyklenutý kryt motoru, sundal čepici,
aby si setřel pot z čela, a krátce vyličil události posledních
několika desítek minut. Uvažoval, že vynechá ty nejméně
věrohodné úseky, ale nakonec usoudil, že by to teď moc nedá-
valo smysl. Pravda stejně vyjde brzy najevo. Poručík na vlastní
oči uvidí, proti komu poslal své muže, a pochopí, jak velkou
chybu udělal. Patryk si v průběhu vyprávění na hranatém
obličejí milicionáře všiml nejprve úžasu a pak nedůvěry, ale
bylo mu to úplně jedno, stejně jako před chvílí, kdy na něj
mířila hlaveň pistole.

„Určitě mě máte za blázna,“ dokončil klidně, „ale už za
chvíli změníte názor.“

Mawet pohlédl směrem k pomalu se vytrácející kouřové
cloně. Neuvěřil opilému policistovi ani slovo. V životě nesly-
šel o tom, že by zabítí vstávali z mrtvých a trhali lidi holýma
rukama. Obzvlášť ti s utrženou hlavou nebo vytrhanými